

KRIGSFØRELSE

MANGE KRIGE

Krig er en naturlig forlængelse af politik i vores tider. Hvis man ikke kan opnå det man ønsker med politiske forhandlinger, er det altid en mulighed at forsøge at opnå det gennem krig.

Konger kan føre krig. Enten for at erobre nye landområder, eller for at slå oprør ned. Men også byer – som fx den tyske købmandsby Lübeck – fører ofte krig.

I de sidste år har der været mange småkrige, fordi Sverige ønsker at løsrive sig fra Danmark. De danske konger forsøger med alle midler at forhindre dette.

Men i øjeblikket er det en ren dansk borgerkrig, der er den største trussel for freden.

RIDDERNE

Når en adelsmand fungerer som soldat, kaldes han en "ridder". Ridderne fungerer som officerer og har ledelsen under et slag. En ridder er iført en tung pladerustning. En sådan rustning vejer 30-40 kg. Oveni kommer så ridderens våben. Så man skal være i god form, for at være ridder. En ridder kæmper helst til hest.

En ridder er bevæbnet med lanse, sværd og en kort stridskølle. Lansen bliver brugt under det

første angreb i fuld galop. Herefter kæmper han med sværd og skjold. Stridskøllen bruger han, hvis han mister sværdet, eller hvis nærkampen bliver så tæt, at der ikke er plads til at svinge sværdet.

De tunge riddere er dødbringende på åben mark. En veldresseret stridshest med en dygtig ridder på ryggen kan let dræbe mange fodfolk, uden selv at blive såret.

Ridderne er til gengæld sårbare, hvis de bliver væltet af hesten, eller hvis de bliver angrebet i sumpede eller skovfyldte områder, hvor hesten ikke kan manøvrere. Hvis ridderen falder i vandet, drukner han.

LANDSKNÆGTE

Landsknægte er professionelle lejesoldater, og de slås for hvem som helst, bare de får løn. Hvis man



vil føre krig, er det nødvendigt med landsknægte. Den med flest penge kan købe flest landsknægte. Og den med flest landsknægte vil tit også være den, der vinder krigen.

Ridderne er for få til at kunne føre krig selv, og mange adelsmænd var faktisk ikke særlig dygtige krigere. Landsknægtene derimod er hærdede og professionelle soldater. Ekstremt brutale, men også ekstremt effektive. Så længe landsknægtene får deres løn og har en stærk leder, gør de som der bliver sagt. Men hvis de ikke får løn til tiden, kan der ske hvad som helst. De går måske på plyndringstogt eller de skifter side og angriber deres tidligere arbejdsgiver.



Landsknægt med hellebard

Enkelte landsknægte er til hest, men de fleste er til fods. De er iført ringbrynje eller endnu kraftigere rustning. Dog ikke så tung som riddernes.

Deres foretrukne våben er hellebarder. Som langdistancevåben er armbrøsten det mest

almindelige. En armbrøst kan skyde 300-400 m og kan gå igennem selv en kraftig rustning.

Nogle landsknægte er også bevæbnet med bøsser. De kan dog kun skyde et skud af gange, hvorefter det tager lang tid at lade igen. Men slagkraften er stor.

I Danmark bliver der mest anvendt tyske landsknægte. Enkelte adelsmænd har specialiseret sig som "landsknægtførere" – dvs. at de er hærførere for lejesoldaterne. Den dygtigste landsknægtfører i området hedder Johan Rantzau. Rantzau er i øjeblikket i tjeneste hos Hertug Christian.

BONDEHÆR

Af og til får bønderne og andre fattigfolk nok og gør oprør. De bevæbner sig med spyd, køller, høtyve og hvad de ellers kan få fat i. Men de mangler udrustning som sværd, armbrøster, heste og rustninger. Og først og fremmest mangler de erfaring i krigsførelse. En bondehær har derfor kun en chance, hvis de er i stort overtal, eller hvis de på en eller anden måde kan overraske deres modstandere.

BORGE

I Danmark findes mange stærke borge med dybe voldgrave, stærke mure og med forråd til at modstå en lang belejring. Borgene ejes af adelsmænd, af biskopper eller af kongen. En

kraftig borgmur kan kun ødelægges af store murbrækkere eller af kanoner. Og kanoner er sjældne og findes kun på enkelte borge. De er for tunge til at kunne transporteres rundt i landet.



Spøttrup Slot. Her gemte Viborgs forhadte biskop, Jørgen Friis, sig under borgerkrigen.